

Одређивање гравитационог убрзања помоћу математичког клатна

Теоријски увод:

Сва тијела која слободно падају са малих висина у близини Земље имају исто убрзање. То убрзање се назива гравитационо убрзање или убрзање слободног пада и обиљежава се са g . Сила која изазива ово убрзање је сила Земљине теже.

У овој лабораторијској вјежби израчунаћемо колико износи гравитационо убрзање уз помоћ математичког клатна. Математичко клатно је тијело малих димензија које је окачено о неистегљиву нит занемарљиве масе. Када се тијело изведе из равнотежног положаја оно ће осциловати у вертикалној равни под утицајем силе Земљине теже. При томе ће период његових осцилација бити:

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$$

гдје је l дужина клатна (растојање од тачке вјешања нити до центра куглице).

На основу ове формуле можемо доћи до формуле преко које можемо израчунати гравитационо убрзање:

$$g = 4\pi^2 \frac{l}{T^2}$$

ЛАБОРАТОРИЈСКА ВЈЕЖБА

Максим Мичета

Упутство за рад:

1. Измјерити растојање од тачке вјешања до горње тангенцијалне површи тијела (l_1), и растојање од тачке вјешања до доње тангенцијалне површи тијела (l_2), а затим одредити дужину клатна по формули $l = \frac{l_1+l_2}{2}$;
2. Извести куглицу из равнотежног положаја и измјерити вријеме одређеног броја осцилација (τ);
3. Поновити мјерење 5 пута за различите вриједности дужине клатна;
4. Израчунати прво период за свако мјерење по формули $T = \frac{\tau}{n}$, гдје је n број осцилација. Добијене резултате унијети у табелу и резултат изразити на два начина;
5. Обраду резултата мјерења урадити и графички. На графику приказати зависност квадрата периода клатна од његове дужине по формули $T^2 = \frac{4\pi^2}{g} l$. До гравитационог убрзања доћи на основу коефицијента правца дате праве.

Изглед табеле:

Редни број мјерења	$l(cm)$	n	$\tau(s)$	$T(s)$	$T^2(s)$	$g(\frac{m}{s^2})$	$g_{sr}(\frac{m}{s^2})$	$\Delta g(\frac{m}{s^2})$	$\Delta g_{max}(\frac{m}{s^2})$	$\delta\%$	$\delta\%_{max}$
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

ЛАБОРАТОРИЈСКА ВЈЕЖБА

Максим Мичета

Извештај мора да садржи:

1. Име и презиме ученика;
2. Теоријски дио;
3. Опис апаратуре;
4. Методе мјерења величина са табеларним приказом података;
5. Обраду резултата мјерења и табеларно и графички;
6. Одговарајући запис резултата мјерења;
7. Анализу и закључке.